

Kulturní kontexty knihovnictví v informační společnosti

Univerzitná knižnica v Bratislavě, Národné knižničné centrum, Katedra knihovníctva a vedeckých informácií FF Univerzity Komenského, Krajský úrad v Trnave - odbor kultúry, Krajská štátna knižnica Juraja Fándlyho v Trnave a Ministerstvo kultúry SR uspořádaly odborný seminář **Kulturné kontexty knihovníctva v informačnej spoločnosti**, ktorý sa konal v ríjnu 1998 v Trnave. Tvůrcům se podařilo vybrat přínosné a zajímavé referáty, přednesené předními slovenskými teoretiky i odborníky z praxe. Rovněž velká účast knihovnické veřejnosti svědčila o zájmu o tuto problematiku. Je nutné zdůraznit, že na jednotlivé příspěvky vždy navázala diskuse.

Vzhledem k tomu, že problematika informační společnosti zasahuje do řady disciplín, objevily se v rámci dvoudenního programu příspěvky zaměřené jak filozoficky a sociologicky, tak s tematikou kulturologickou a informatickou. Některé referáty byly zaměřeny na otázky knihovnicko-informačních služeb, knižní kultury, masmediální kultury, dějin literatury a etiky. Stranou nezůstala ani oblast informačních technologií a využívání moderní techniky v rámci činnosti slovenských knihoven. Zmíním např. přednášky dr. Čabrunové *Kulturné aspekty vývoja knižníc v období informatizácie* a socioložky doc. dr. V. Gažové *Kultúra a proces globalizácie*. V té se autorka zaměřila na hodnocení globalizace a upozornila na její pozitivní i negativní stránky. Zdůraznila zvláště spojitost globalizace a informace, především hodnotu samotné informace. Uvedla řadu konkrétních příkladů ze slovenské současnosti. Informační společnost je založena na globální informovanosti uživatelů, což je i důležitý výchozí bod pro funkci a poslání knihoven v budoucnosti. Tímto směrem vedl posluchače ve svém příspěvku dr. A. Riško, CSc. (Matica slovenská, Martin). Pro posluchače byl jistě zajímavý i referát

M. Lukáčové, absolventky FF UK v Bratislavě (obor knihovnictví a VI) nazvaný *Kultúrna hodnota informácie*. Prof. dr. Jiří Cejpek, CSc. (Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze a Ústav bohemistiky a knihovnictví Slezské univerzity v Opavě) zdůraznil v příspěvku *Knihovny a kultura* nezastupitelnou funkci veřejných knihoven, zvláště jako středisek občanských informací včetně jejich pozitivního přínosu pro řešení místních i globálních problémů. Toto téma vyvolalo pozornost účastníků semináře a stalo se předmětem aktivní diskuse. Nástup postmoderní doby představuje bohatou škálu hledisek a postupů směřujících k emancipaci knihovnicko-informační vědy. Knihovny z tohoto hlediska včetně úkolů, které souvisejí se zabezpečením práv na přístup k informacím a jejich využívání (též vzdělávání), představil doc. dr. D. Katuščák, CSc. (vedoucí Katedry knihovnictva a vědeckých informací FF UK Bratislava) a v rámci předneseného příspěvku *Komunikácia informácií v postmodernej dobe* zdůraznil jejich význam i důležitost. Nejde jen o samotné shromažďování a vytváření informací, ale především o sdělení významných údajů: kde je nutné potřebné informace hledat a jakým způsobem se k nim dostat. Doc. Katuščák též poukázal na některé negativní aspekty této situace, především nedostatek moderního hardwaru a softwaru a také na ekonomické limity. Právě ekonomické hledisko způsobuje, že je nedostatek potřebné zahraniční odborné literatury z oblasti informatiky. Dr. M. Matthaidesová, CSc. z téže katedry hovořila o humanizačních hlediscích knihovnicko-informačních služeb a též o jejich významu pro práci veřejných knihoven. V programu semináře se objevily i další referáty nejen zkušených odborníků, ale i zástupců mladé slovenské knihovnicko-informační generace. Je možné poukázat např. na referáty dr. P. Elexové *Verejné knižnice a ich funkcie vo vzťahu k spoločenským, životným a umeleckým hodnotám* nebo *Literatúra versus masmediálna kultúra* dr. P. Rankova (též z FF UK - katedra KVI). Zástupci mladé generace prezentovali své osobní názory a polemizovali na vysoké odborné úrovni i se svými zkušenějšími kolegy.

Seminář probíhal v příjemném prostředí, kde byla možnost uskutečnit i odborná setkání a jednání také mimo vlastní rámec oficiálního programu semináře. Slovenští kolegové věnují pozornost otázkám rozvoje knihovnictví, ale i veřejných knihoven včetně plnění jejich významné společenské funkce i v budoucnosti, v období, kdy začíná stále více převládat globalizace a projevuje se nástup informační společnosti jak v rámci teoretického výzkumu, tak i samotné praxe.

S dalším celonárodním seminářem počítají slovenští knihovníci v roce 1999. I přes poměrně široký tematický záběr byl trnavský seminář věnovaný kultuře a informační společnosti pozitivním přispěním nejen pro slovenské knihovnictví.

PaeDr. Vincenc Streit
Národní knihovna ČR